

C/2025/3170

20.6.2025

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Pakiet rozszerzeniowy 2024 – Ukraina, Mołdawia i Gruzja

(C/2025/3170)

Sprawozdawczyni:	Aleksandra DULKIEWICZ (PL/EPL), prezydent Miasta Gdańska
Dokumenty źródłowe:	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Komunikat w sprawie Planu wzrostu gospodarczego dla Mołdawii” COM(2024) 470 Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Komunikat z 2024 r. w sprawie polityki rozszerzenia UE” COM(2024) 690 Dokument roboczy służb Komisji „Georgia 2024 Report” [Sprawozdanie za 2024 r. w sprawie Gruzji] SWD(2024) 697 Dokument roboczy służb Komisji „Moldova 2024 Report” [Sprawozdanie za 2024 r. w sprawie Mołdawii] SWD(2024) 698 Dokument roboczy służb Komisji „Ukraine 2024 Report” [Sprawozdanie za 2024 r. w sprawie Ukrainy] SWD(2021) 699

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR),

Uwagi ogólne

1. Potwierdza swoje jednoznaczne poparcie dla procesu rozszerzenia Unii Europejskiej (UE) i swoje zdecydowane zaangażowanie na rzecz dalszego udzielania wsparcia regionom i miastom w krajach objętych procesem rozszerzenia w oparciu o wspólne przekonanie wyrażone przez Komisję Europejską, że „przystąpienie do UE pozostaje głównym motorem długoterminowego bezpieczeństwa, pokoju, stabilności i dobrobytu w Europie”.
2. Przypomina, że dobrze zarządzane rozszerzenie może przynieść korzyści nie tylko państwom kandydującym, ale także obecnym państwom członkowskim, obywatelom, gminom, miastom i regionom.
3. Potwierdza, że proces przystąpienia do Unii Europejskiej wiąże się nierozdzielnie z zachowaniem kryteriów kopenhaskich, w szczególności z poszanowaniem podstawowych wartości, które służą jako podstawa członkostwa. Wartości te obejmują: społeczną gospodarkę rynkową, praworządność, demokrację przedstawicielską opartą na wyborach zgodnie z zasadami Rady Europejskiej, niezależność sądów, decentralizację oraz zasady wielopoziomowego sprawowania rządów, pomocniczości i proporcjonalności. Ponadto podkreśla znaczenie przejrzystości w podejmowaniu decyzji, która jest wspierana przez reformę administracji publicznej, walkę z korupcją na wszystkich szczeblach, zapobieganie niewłaściwym wpływom politycznym i gospodarczym oligarchów, zwalczanie przestępczości zorganizowanej i ochronę wolności mediów.
4. Podkreśla, że rozszerzenie Unii Europejskiej jest procesem, który ma na celu dostosowanie się do naszej Unii i przystąpienie do niej nowych państw członkowskich. Uczynienie naszego sąsiedztwa bezpieczniejszym, silniejszym i zamożniejszym upowszechnia również wspólne wartości europejskie oraz przyczynia się do mocniejszej i rozwijającej się Unii.
5. Uznaje pilną potrzebę zwiększenia przez Unię Europejską swoich wpływów i wspierania stabilności w sąsiadujących regionach, przy jednoczesnym utrzymaniu rygorystycznych warunków członkostwa. Podkreśla, że UE musi aktywnie angażować się w rozwój wydarzeń i procesy na całym kontynencie europejskim oraz wywierać decydujący wpływ na związane z nimi decyzje.

6. Zauważa, że obecny kontekst geopolityczny może wpływać na proces rozszerzenia w znacznie większym stopniu niż kiedykolwiek wcześniej. Niepewność związana z nową polityką zagraniczną Stanów Zjednoczonych, która charakteryzuje się radykalną reorientacją priorytetów strategicznych i zmniejszeniem wsparcia zewnętrznego, może mieć negatywny wpływ na proces rozszerzenia, w tym w świetle wyników wyborów w państwach członkowskich UE i trwających konfliktów w innych częściach świata.
7. Zdecydowanie potępia naruszenie suwerenności narodowej i integralności terytorialnej Ukrainy przez Federację Rosyjską i podkreśla, że wszelkie negocjacje pokojowe muszą obejmować Ukrainę, ponieważ wolna Ukraina ma zasadnicze znaczenie dla prawdziwie wolnej Europy. Jednocześnie wyraża głębokie przekonanie, że UE jest niezbędnym czynnikiem zapewniającym wolność, stabilność i bezpieczeństwo w regionie.
8. Zwraca uwagę na destrukcyjną i destabilizującą rolę Federacji Rosyjskiej, która od czasu wojny w Gruzji w 2008 r. narusza najbardziej podstawowe normy porządku międzynarodowego – począwszy od zasady poszanowania suwerenności i integralności terytorialnej niepodległych państw. Rosja nie tylko prowadzi wojnę na pełną skalę w Ukrainie, ale zintensyfikowała również wysiłki w wojnie hybrydowej i rozszerzyła metody wojny kognitywnej na kontynencie europejskim.
9. Zauważa, że zmiana klimatu i degradacja środowiska w coraz większym stopniu działają jako czynniki zwiększające ryzyko niestabilności geopolitycznej, co sprawia, że zrównoważony rozwój staje się kluczowym priorytetem w procesie rozszerzenia. Kraje kandydujące muszą uwzględnić strategie przystosowania się do zmiany klimatu i łagodzenia jej skutków, aby zapewnić długoterminową stabilność. Podkreśla potrzebę silnego wsparcia UE, aby zapewnić zrównoważoną, odporną i ekologiczną odbudowę.
10. Odnotowuje, że obecne zinstrumentalizowane ruchy migracyjne, które są wykorzystywane politycznie przez Rosję i Białoruś oraz inne kraje trzecie, mogłyby być również używane do manipulacji opinii publicznej, by utrudnić przyszłe rozszerzenia.
11. Zwraca uwagę na rosnące łączenie się krajów BRIC (obecność Rosji i Chin jest już widoczna w krajach kandydujących), których coraz większy wpływ może konkurować z oddziaływaniem Unii Europejskiej i negatywnie wpływać na postępy w procesie rozszerzenia.
12. Wyraża zaniepokojenie, czy obecne metody przeciwdziałania dezinformacji są skuteczne w świetle wyzwań stwarzanych przez Rosję, która wykorzystuje platformy mediów społecznościowych, które w sposób otwarty nie angażują się już w eliminowanie dezinformacji, fałszywych informacji i mowy nienawiści.
13. Podkreśla, że mimo znaczących wyzwań proces rozszerzenia nabrał nowego tempa w latach 2023 i 2024, ale że nadal zależy on od postępów osiągniętych przez niektóre państwa kandydujące, co wymaga wdrożenia przez nie reform we wszystkich obszarach prawa UE. Podziela pogląd Komisji Europejskiej, że rozszerzenie powinno pozostać procesem opartym na osiągnięciach. Jednocześnie uznaje wysiłki podejmowane przez społeczeństwa krajów kandydujących na rzecz przystąpienia do Unii Europejskiej.
14. Podkreśla znaczenie polityki rozszerzenia UE dla sprostania obecnym wyzwaniom geopolitycznym, zwłaszcza w Ukrainie, Gruzji i Mołdawii.
15. Przyjmuje z zadowoleniem rozpoczęcie negocjacji akcesyjnych z Ukrainą i Mołdawią w czerwcu 2024 r. i ubolewa, że Gruzja odeszła od standardów praworządności i demokracji i pod presją Rosji podjęła decyzję polityczną o wstrzymaniu negocjacji akcesyjnych z Unią Europejską. Podkreśla znaczenie poszanowania demokratycznych form wyrażania poglądów przez obywateli jako części funkcjonującego systemu demokratycznego i wzywa gruzińskich przywódców politycznych i siły policyjne do zaprzestania wszelkich brutalnych działań policji.
16. Zwraca uwagę na zasadniczą rolę procesu decentralizacji, w tym decentralizacji fiskalnej, jako warunku pomyślnego rozszerzenia.
17. Zauważa, że skuteczna samorządność lokalna i regionalna oraz prosperująca demokracja lokalna są zasadniczymi elementami mechanizmów kontroli i równowagi w systemie praworządności oraz kluczowymi czynnikami konsolidacji kultury praworządności – zarówno w państwach członkowskich UE, jak i w krajach objętych procesem rozszerzenia.
18. Podkreśla rolę władz lokalnych i regionalnych w przyszłych etapach rozszerzenia w trzech omawianych krajach kandydujących i dostrzega znaczenie wzmocnienia zdolności ich organów administracji publicznej z myślą o dostosowaniu się do standardów UE na szczeblu lokalnym i tym samym o uwidocznieniu efektów integracji europejskiej wśród obywateli i obywateli.

19. Przypomina, że władze lokalne i regionalne odpowiadają za wdrażanie do 70 % prawodawstwa unijnego. Istotne jest zatem, aby zostały one włączone w przyszłe negocjacje w sprawie kluczowych rozdziałów, a także w konsultacje w sprawie dostosowania ustawodawstwa krajowego do dorobku prawnego UE. UE może znacznie przyczynić się do ich zaangażowania poprzez wyjaśnianie poziomowi krajowemu w krajach kandydujących, jakie są wobec niego oczekiwania.

20. Zwraca uwagę na niezbędne funkcje, jakie władze lokalne i regionalne muszą wykonywać, by zapewnić skuteczność unijnego finansowania przedakcesyjnego w terenie. Podkreśla ponadto znaczenie konsultacji z władzami lokalnymi i regionalnymi w sprawie priorytetów i projektów w zakresie finansowania zgodnie z ramami inwestycyjnymi (ramy inwestycyjne dla Ukrainy, platforma inwestycyjna dla krajów objętych polityką sąsiedztwa).

21. Z zadowoleniem przyjmuje decyzję Komisji o rozszerzeniu rocznego sprawozdania na temat praworządności na Albanii, Czarnogórę, Macedonię Północną i Serbię, a także oczekuje jego dalszego rozszerzenia na wszystkie kraje kandydujące.

UKRAINA

22. Ponownie zdecydowanie potępia rosyjską wojnę napastniczą przeciwko Ukrainie i uznaje, że strategiczny wybór ukraińskiego rządu dotyczący ubiegania się o członkostwo w Unii Europejskiej ma znaczenie geopolityczne i leży w interesie samej Unii.

23. Uznaje wysoki stopień dostosowania Ukrainy do wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa UE oraz znaczące postępy w reformach, które pomimo wojny poczynił ten kraj, w tym w zakresie uczciwości sądownictwa, środków antykorupcyjnych i ochrony praw mniejszości. Wzywa Ukrainę do utrzymania tempa reform w celu pełnego dostosowania się do dorobku prawnego UE.

24. Dostrzega postępy w sprawowaniu rządów na szczeblu lokalnym, odbudowie i decentralizacji. Podkreśla potrzebę nieustannych wysiłków na rzecz zwiększenia zdolności administracyjnych i autonomii fiskalnej jednostek samorządu lokalnego. Należy także ustanowić formalny mechanizm koordynujący udział władz lokalnych i regionalnych oraz ich stowarzyszeń w planowaniu odbudowy, jak również finansowanie odbudowy, rekonstrukcji i modernizacji władz lokalnych i regionalnych – w tym w ramach Planu Ukrainy.

25. Zauważa, że nadal istnieją obszary wymagające reform – mowa tu na przykład o walce z korupcją, jakości sprawowania rządów i administracji publicznej. Przyłącza się do apelu Komisji do rządu Ukrainy o wznowienie procesu decentralizacji poprzez przyjęcie i wdrożenie reform zgodnie z Europejską kartą samorządu lokalnego oraz wzywa Komisję Europejską do monitorowania rozwoju sytuacji i składania sprawozdań na ten temat.

26. Wzywa Radę Stowarzyszenia UE–Ukraina do poczynienia postępów w związku z wnioskiem Ukrainy o ustanowienie wspólnego komitetu konsultacyjnego w celu zacieśnienia współpracy między władzami lokalnymi i regionalnymi tego kraju a władzami reprezentowanymi w Europejskim Komitecie Regionów.

27. Wyraża zaniepokojenie, że wojna i stan wojenny ograniczyły praktyki demokratyczne, zwłaszcza jeśli chodzi o wybory i wolność mediów. Zachęca rząd Ukrainy do zastosowania się w tym względzie do zaleceń Komisji Europejskiej i Komisji Weneckiej.

28. Odnotowuje, że szkody wojenne, ograniczone zasoby, słabe zarządzanie inwestycjami publicznymi oraz opóźnienia w kluczowej reformie infrastruktury – zwłaszcza w rolnictwie i transporcie – wpływają na rozwój gospodarczy Ukrainy, a sektor energetyczny pozostaje zmonopolizowany i pod kontrolą państwa.

29. Zaznacza, że ukraińska polityka społeczna i strategie zatrudnienia pozostają w tyle za normami Unii Europejskiej, co negatywnie wpływa na produktywność i przyczynia się do emigracji.

30. Z zadowoleniem przyjmuje wysiłki Ukrainy na rzecz równouprawnienia płci poprzez wprowadzenie kilku ustaw mających na celu poprawę sytuacji w tej dziedzinie. Podkreśla jednak, że przemoc ze względu na płeć pozostaje kluczowym problemem i że potrzebne są bardziej zdecydowane środki, aby jej zaradzić. Ponadto podkreśla nierównowagę płci w służbie cywilnej, w której kadra kierownicza wyższego szczebla składała się w 70 % z mężczyzn i 30 % z kobiet, podczas gdy wśród urzędników służby cywilnej niebędących kierownikami 22 % pracowników to mężczyźni, a 78 % – kobiety⁽¹⁾. Wzywa Ukrainę do wprowadzenia środków mających na celu osiągnięcie parytetu płci na wszystkich szczeblach służby cywilnej.

⁽¹⁾ „Ukraine 2024 Report” [Sprawozdanie za 2024 r. w sprawie Ukrainy] (SWD(2024) 699 final – Dokument roboczy służb Komisji – Ukraine 2024 Report). Sprawozdanie dostępne tutaj: Ukraine 2024 Report – Komisja Europejska.

31. Uznaje, że proces rozszerzenia będzie prawdopodobnie pokrywał się z powojenną rekonstrukcją Ukrainy, wspieraną przez jej partnerów w ramach Europejskiego Sojuszu Miast i Regionów na rzecz Odbudowy Ukrainy oraz ustanowionego przez Komisję Europejską Instrumentu na rzecz Ukrainy. Środki uzyskane w ramach tego programu zostaną wykorzystane na reformy związane z akcesją i potrzeby w zakresie odbudowy. Przy odpowiednim monitorowaniu, środki te mogłyby pozytywnie wpływać na ograniczenie korupcji i poprawę jakości sprawowania rządów, w tym na szczeblu lokalnym.

32. Ponownie podkreśla gotowość współpracy ze swymi partnerami, by umożliwić ukraińskim władzom lokalnym i regionalnym budowanie zdolności za pośrednictwem projektu pilotażowego na 2025 r. w ramach „Programu szkoleń i staży – wsparcie dla ukraińskich gmin” (TIPS4UA).

33. Podkreśla znaczenie zapewnienia terminowego i przejrzystego przydziału do 20 % bezzwrotnego wsparcia finansowego w ramach filaru I Instrumentu na rzecz Ukrainy na potrzeby odbudowy, rekonstrukcji i modernizacji ukraińskich władz szczebla niższego niż krajowy, w szczególności samorządu lokalnego.

MOŁDAWIA

34. Zaznacza, że członkostwo w Unii Europejskiej jest dla Mołdawii wyborem strategicznym, i wyraża uznanie dla społeczeństwa mołdawskiego za to, że zagłosowało w referendum za zmianą konstytucji, by uwzględnić unijne członkostwo.

35. Uznaje, że ze względu na separatystyczne terytorium w obrębie jej granic Mołdawia odczuwa presję rewizjonistycznej polityki zagranicznej Rosji i doświadcza konsekwencji działań hybrydowych tego kraju mających na celu wywieranie wpływu na procesy polityczne w Mołdawii.

36. Jest poważnie zaniepokojony dowodami obcych ingerencji w procesy demokratyczne Mołdawii, do których można zaliczyć ostatnie wybory prezydenckie w październiku 2024 r.

37. Uznaje wysoki stopień dostosowania Mołdawii do wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa UE oraz jej postępy w reformie sądownictwa. Wzywa Mołdawię do utrzymania tempa reform w celu pełnego dostosowania się do dorobku prawnego UE.

38. Z zadowoleniem przyjmuje porozumienie polityczne osiągnięte w sprawie Instrumentu Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego w Mołdawii o wartości 1,9 mld EUR jako kluczowego elementu Planu wzrostu gospodarczego dla Mołdawii. Wzywa rząd Mołdawii do zapewnienia konsultacji z mołdawskimi władzami lokalnymi i regionalnymi oraz ich aktywnego udziału w jego wdrażaniu, co mogłoby pomóc w pobudzeniu lokalnych gospodarek i przełożyć się na środki łagodzące wyzwania, takie jak kryzys demograficzny i korupcja.

39. Dostrzega wyzwania związane z wolnością mediów i przejrzystością własności mediów, zwłaszcza w świetle tego, że dezinformacja i manipulacja są wciąż poważnymi problemami.

40. z zadowoleniem przyjmuje i popiera reformy władz lokalnych Mołdawii, w tym dobrowolne połączenie, oraz apeluje o ich wdrożenie przy udziale władz lokalnych.

41. Wzywa Radę Stowarzyszenia UE–Mołdawia do poczynienia postępów w związku z wnioskiem Mołdawii o ustanowienie wspólnego komitetu konsultacyjnego w celu zacieśnienia współpracy między władzami lokalnymi i regionalnymi tego kraju a władzami reprezentowanymi w Europejskim Komitecie Regionów.

42. Zaznacza, że wybory parlamentarne w Mołdawii w 2025 r. będą miały istotne znaczenie dla jej przyszłości, i w związku z tym podkreśla potrzebę zagwarantowania wolnych, niezależnych i przejrzystych wyborów.

GRUZJA

43. Uznaje, że decyzja Gruzji o rozpoczęciu integracji z Unią Europejską była wyborem o znaczeniu geopolitycznym. Od 2008 r. 20 % terytorium Gruzji jest okupowane przez Federację Rosyjską, co uznaje się za największe zagrożenie dla bezpieczeństwa tego kraju i regionu.

44. Popiera ludność Gruzji, która nadal wykazuje swoje przywiązanie do wartości demokratycznych i wolę do czynienia dalszych postępów na drodze do UE.

45. Wyraża głębokie zaniepokojenie zapowiedzią premiera Gruzji dotyczącą zawieszenia rozmów w sprawie członkostwa w Unii Europejskiej do końca 2028 r.

46. Ubolewa, że rok 2024 był okresem regresu demokracji w Gruzji. Po pierwsze, wprowadzono instrumenty prawne takie jak opracowane na przykładzie rosyjskim ustawa o przejrzystości wpływów zagranicznych i ustawa anty-LGBT dotycząca wartości rodzinnych i ochrony małoletnich, które powinny zostać uchylone przez rząd i parlament Gruzji. Po drugie, wyniki wyborów parlamentarnych w październiku 2024 r., które według międzynarodowych obserwatorów były naznaczone łamaniem procedur wyborczych, są kwestionowane.

47. Zdecydowanie potępia ciągle i narastające stosowanie siły przez policję wobec pokojowych demonstrantów, a także umotywowane politycznie aresztowania i nękania pokojowych demonstrantów, przedstawicieli mediów i polityków, zwłaszcza tych z lokalnymi mandatami demokratycznymi.

48. Krytykuje uchylenie przepisów w sprawie parytetów płci i wzywa do wprowadzenia zmian legislacyjnych w celu wspierania równości płci na wszystkich szczeblach polityki i w całym społeczeństwie.

49. Odnotowuje, że korupcja, w tym korupcja polityczna, oraz manipulowanie informacjami, nadal stanowią poważne wyzwanie dla przejrzystego rozwoju sytuacji politycznej i gospodarczej w Gruzji.

50. Jest zdecydowany kontynuować komunikację i współpracę z władzami lokalnymi i regionalnymi Gruzji oraz Krajowym Stowarzyszeniem Władz Lokalnych Gruzji (NALAG), w tym dzięki pracom prowadzonym przez Konferencję Władz Lokalnych i Regionalnych Partnerstwa Wschodniego (CORLEAP), a także na zasadzie dwustronnej, wykorzystując wiele owocnych umów o współpracy zawartych między miastami i gminami UE a ich gruzińskimi odpowiednikami.

Zalecenia polityczne

51. Zauważa, że rozszerzenie powinno przyczynić się nie tylko do wzmocnienia solidarności europejskiej, ale również do przeprowadzenia niezbędnych reform, które doprowadzą do optymalizacji funkcjonowania samej Unii Europejskiej.

52. Oczekuje z niecierpliwością na wniesienie wkładu w przyszłe reformy poprzedzające rozszerzenie i przeglądy polityki planowane przez Komisję Europejską, zwłaszcza dzięki refleksji nad regionalną i lokalną perspektywą polityki UE w obszarach o silnym wymiarze terytorialnym – takich jak spójność, wspólna polityka rolna, ukończenie bazowej i rozszerzonej sieci TEN-T.

53. Uznaje, że kolejne wybory na Ukrainie będą wymagały międzynarodowej obserwacji na wszystkich szczeblach, i popiera działania Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych w zakresie obserwacji wyborów, a także działania OBWE i UE w celu zapewnienia wolnych, uczciwych i przejrzystych wyborów. Jednocześnie uznaje wyzwania związane z monitorowaniem niektórych regionów ze względu na trwającą okupację i obawy dotyczące bezpieczeństwa.

54. Podkreśla potrzebę zapewnienia Ukrainie znaczącej pomocy finansowej i technicznej przez Unię Europejską. Zobowiązuje się do dalszego wdrażania własnego 10-punktowego pakietu wsparcia dla ukraińskich władz lokalnych i regionalnych oraz do wspierania Europejskiego Sojuszu Miast i Regionów na rzecz Odbudowy Ukrainy.

55. Zwraca uwagę na program Partnerstwa Wschodniego (PW), który został ustanowiony po udanej integracji krajów Europy Środkowej z Unią Europejską, a także w następstwie wojny Rosji z Gruzją w 2008 r. Kładzie szczególny nacisk na CORLEAP, jako główną formę realizacji programu na szczeblu lokalnym i regionalnym, i na jego realne mechanizmy wspierania demokratyzacji (zwłaszcza rozwoju demokracji lokalnej), decentralizacji, poszanowania praw człowieka, dobrych rządów i rozwoju gospodarczego w krajach wschodniego sąsiedztwa UE.

56. Wzywa Komisję Europejską do wzmocnienia – pod względem politycznym i finansowym – mechanizmów i działań programu Partnerstwa Wschodniego, by wspierać jego cele, zwłaszcza proces akcesyjny Ukrainy i Mołdawii do Unii Europejskiej.

57. Podkreśla, że wsparcie finansowe UE powinno przewidywać aktywne zaangażowanie przedstawicieli lokalnych i regionalnych w przygotowania do procesu akcesyjnego na szczeblu krajowym. Aspekt ten mógłby zostać uwzględniony w zmienionej metodycie rozszerzenia i oceniony w ramach rocznych sprawozdań krajowych w pakiecie rozszerzeniowym, który już teraz dotyczy takich kwestii jak reforma lokalnej administracji publicznej i decentralizacja fiskalna.

58. Zwraca się do Komisji Europejskiej o uznanie potencjału władz lokalnych i regionalnych w procesie rozszerzenia, do wykorzystania go oraz do wzmocnienia wsparcia programowego i finansowego dla tego rodzaju projektów i programów na szczeblu lokalnym i regionalnym – zwłaszcza poprzez budowanie zdolności i programy wymiany, zachęcanie do zdecentralizowanej współpracy poprzez wymianę wiedzy, opiekę mentorską i wzajemne oceny oraz realizowanie tych działań we współpracy z Komitetem Regionów.

59. Potwierdza zamiar zintensyfikowania konkretnych działań w ramach projektów współpracy partnerskiej i transgranicznej w krajach Partnerstwa Wschodniego, zwłaszcza w państwach, których rządy i władze lokalne i regionalne dążą do dalszej integracji z Unią Europejską.

60. Zachęca do współpracy między społecznościami lokalnymi w krajach kandydujących i państwach członkowskich. Zwraca uwagę na duży potencjał swoich członków i członków i zaznacza, że jest w stanie wspierać ten proces zarówno w krajach kandydujących (poprzez projekty szkoleniowe, wymianę wiedzy i doświadczeń, szkolenie urzędników służby cywilnej, podnoszenie świadomości i kompetencji polityków samorządów lokalnych oraz wspieranie procesu wdrażania niezbędnych reform i rozwiązań prawnych^(*)), jak i dzięki swej roli ambasadora i sojusznika w kontekście instytucjonalnym Unii Europejskiej. Obejmuje to pomaganie władzom lokalnym i regionalnym krajów kandydujących, by ich głos był słyszany w Brukseli, kontakty z innymi podmiotami UE, udzielanie wsparcia politycznego, a także zapraszanie i angażowanie władz lokalnych i regionalnych w prace Komitetu Regionów i ogólniej w sprawy Unii Europejskiej.

61. Zwraca uwagę na potrzebę zapewnienia ścieżki kontaktów konsultacyjnych w krajach kandydujących między rządem centralnym a władzami lokalnymi i regionalnymi w zakresie decentralizacji i wykorzystania instrumentów finansowych UE (w tym Instrumentu na rzecz Ukrainy). Należy przestrzegać zasady wielopoziomowego sprawowania rządów i zapewnić aktywny udział władz lokalnych i regionalnych w procesach decyzyjnych. W tym kontekście należy nadać stowarzyszeniom władz lokalnych i regionalnych formalną rolę, aby ułatwić dialog między poziomami władzy.

62. Dostrzega potrzebę stworzenia silnego kapitału ludzkiego w celu wzmocnienia proeuropejskich nastrojów z wykorzystaniem potencjału społeczeństwa obywatelskiego, demokracji lokalnej i władz lokalnych i regionalnych w Ukrainie, Mołdawii i Gruzji.

63. Domaga się, aby kolejny cykl sprawozdawczości na temat postępów krajów kandydujących w procesie akcesyjnym koncentrował się w większym stopniu na konkretnych wyzwaniach, przed którymi stoją władze lokalne i regionalne.

64. Zwraca uwagę na potrzebę stosowania zasad przejrzystości i pomocniczości przy przyznawaniu i wydatkowaniu unijnych funduszy, które powinny być w dużej mierze kierowane do samorządów lokalnych i nie powinny być instrumentalnie wykorzystywane przez władze centralne.

65. Zaleca, by zaangażować Sieć Samorządów UE w działania komunikacyjne oraz by włączyć do niej potencjalnych radnych z krajów objętych procesem rozszerzenia.

66. Podkreśla, że wszystkim projektom UE w krajach kandydujących powinny towarzyszyć solidne strategie komunikacyjne, by lepiej eksponować Unię Europejską w terenie poprzez przekazywanie lokalnych opowieści i sukcesów. Ponadto regiony Unii Europejskiej muszą podjąć istotne wysiłki komunikacyjne, aby pobudzić solidarność, z myślą o przyszłych pracach nad rozszerzeniem, a także by wyeliminować „zmęczenie procesem rozszerzenia”.

67. Zwraca uwagę na ogromną rolę, jaką mają do odegrania społeczeństwa obywatelskie krajów kandydujących w procesie wdrażania rozszerzenia. W związku z tym podkreśla potrzebę stworzenia dodatkowego źródła finansowania projektów i działań mających na celu wspieranie idei rozszerzenia Unii Europejskiej, praw podstawowych i wartości (również w kontekście zawieszenia USAID).

(*) Warto tu wspomnieć o inicjatywie CORLEAP-u dotyczącej utworzenia Szkoły Administracji Publicznej Partnerstwa Wschodniego oraz o projekcie pilotażowym na 2025 r. w ramach „Programu szkoleń i staży – wsparcie dla ukraińskich gmin” (TIPS4UA).

68. Wzywa Komisję Europejską do dalszego promowania wartości demokratycznych i kontynuowania współpracy również ze społeczeństwami tych państw, które nie znajdują się już na ścieżce integracji z Unią Europejską, ale zostały włączone do programu Partnerstwa Wschodniego. Obejmuje to współpracę z demokratycznymi siłami opozycyjnymi w Białorusi.

Bruksela, dnia 2 kwietnia 2025 r.

Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Regionów
Kata TÜTTŐ
